

METODOLOGIA DE STABILIRE A UNOR LIMITE MAXIME ALE DAE ÎN CAZUL CONTRACTELOR DE CREDIT ÎNCHEIATE ÎNTRE INSTITUȚIILE DE CREDIT ȘI CONSUMATORI

Sinteză

Materialul fundamentează o metodologie de stabilire a unor limite maxime adecvate ale ratei dobânzii adaptate la tipologia creditelor acordate de instituțiile de credit consumatorilor. Această metodologie reprezintă o reacție la propunerea legislativă Pl-x. 24/2018, care prevede instituirea regimului de limitare a dobânzii anuale efective (DAE) la creditele destinate consumatorilor la un nivel de 2,5 ori dobânda legală pentru creditele ipotecare, respectiv la 18% pentru creditele de consum.

Metodologia propusă este derivată din metodologii aplicate de alte state europene cu tradiție îndelungată în activitatea de creditare (de exemplu Franța, respectiv Italia), adaptată la specificul sectorului bancar românesc (caracterizat de un cadru macroeconomic semnificativ mai volatil). Metodologia este fundamentată pe o serie de principii. În primul rând, stabilirea unui nivel maxim al ratelor de dobândă se va face o singură dată, la momentul acordării creditului (consecință directă a faptului că în cazul creditelor cu dobândă fixă, ratele de dobândă nu suferă modificări, în timp ce orice modificare a ratelor de dobândă în cazul creditelor cu dobândă variabilă este o consecință directă a variației exclusive a indicilor de referință, reflecție a condițiilor monetare din piață). În al doilea rând, ținta este plafonarea DAE, indicator care permite compararea la momentul acordării unui credit a costurilor totale inițiale suportate de consumator. În al treilea rând, plafoanele trebuie implementate diferențiat pe monede (lei, valută) și tipuri de credite: i) credite pentru locuințe; ii) credite de consum negarantate (inclusiv credite de tip descoperit de cont); iii) credite de consum de tip card de credit; iv) credite de consum garantate. În al patrulea rând, stabilirea periodică (trimestrială) a plafoanelor DAE folosește o formulă de calcul clară, ce presupune aplicarea unor multiplicatori asupra ratelor medii ale DAE publicate de BNR pentru ultima lună a trimestrului anterior, diferențiați în funcție de moneda de denominare a creditului și tipul creditului.

Plafoanele determinate presupun aplicarea unor coeficienți asupra nivelului dobânzii anuale efective medii publicate de BNR pentru creditele de consum și creditele pentru locuințe. Coeficienții aplicați au fost selectați prin observarea valorii maxime a raportului dintre percentila 95 a distribuției ratei DAE pentru creditele nou acordate trimestrial și rata medie a DAE publicată

Anexa nr. 1

de BNR pentru ultima lună a trimestrului anterior observației. Perioada analizată este iunie 2015-decembrie 2017 (pentru care există date individuale disponibile asupra DAE în cadrul Centralei Riscului de Credit). Coeficienții rezultați au fost rotunjiți, valorile acestora fiind de: 1,5 (în cazul creditelor de consum garantate), 1,65 (în cazul creditelor de consum negarantate, inclusiv credite de tip descoperit de cont), 1,8 (în cazul creditelor pentru locuințe) și 4 (în cazul creditelor de tipul cardurilor de credit).

Rezultatul metodologiei ar determina folosirea unor praguri maxime al DAE aplicabile în cel de-al doilea trimestru al anului 2018 ce variază: (i) între 8,69% (credite pentru locuințe) și 40,96% (credite de tip card de credit) pentru denominarea în lei, respectiv (ii) între 6,57% (credite de consum garantate) și 17,52% (credite de tip card de credit), pentru creditele denominate în valută.

Conform analizei de impact derulate de Banca Națională a României, efectul potențial al aplicării pragurilor propuse prin această metodologie BNR în cazul creditelor acordate în perioada 2016-2017 asupra solvabilității este unul marginal, pierderea înregistrată de bănci echivalând cu 0,02% din fondurile proprii în anul 2016 și 0,03% din fondurile proprii în anul 2017.

Menționăm că atât propunerea de praguri, cât și analiza de impact, au fost realizate doar pe cazul instituțiilor de credit.

Anexa nr. 1

Metodologia de stabilire a unor limite maxime ale ratelor de dobândă pentru instituțiile de credit

1. Principii și considerente urmărite în cadrul proiectului de metodologie de stabilire a unor limite maxime ale ratelor de dobândă la nivelul sectorului bancar

(1) Stabilirea unui nivel maxim al ratelor de dobândă se va face o singură dată, la momentul acordării creditului.

Ca urmare a faptului că ulterior acordării unui credit, rata dobânzii rămâne fixă pe toată durata rambursării acestuia (în cazul creditelor cu dobândă fixă) sau poate suferi modificări exclusiv ca urmare a variației indicelui de referință (în cazul creditelor cu o rată a dobânzii variabilă), instituția de credit nu va putea, în mod unilateral, modifica marja în sensul creșterii acesteia. Nivelul marjei stabilite contractual la momentul acordării unui credit nu poate fi majorat (aspect reglementat de OUG 50/2010, respectiv de OUG 52/2016, cu modificările și completările ulterioare). O eventuală creștere a indicelui de referință, cu efecte asupra costului de finanțare, este consecința directă a modificării condițiilor de piață dictate de cadrul macroeconomic și constituie o reflecție a politicii monetare.

(2) Implementarea restricțiilor privind nivelul maxim al ratelor de dobândă va fi făcută prin reglementarea unui plafon al DAE, aspect care permite limitarea nivelului costurilor totale inițiale ale creditului. Ținta plafonării (rata DAE) este similară cu propunerea legislativă (L 436/2017). Conform reglementărilor specifice, rata DAE se calculează doar la acordarea creditului, astfel încât impunerea unui plafon al DAE pentru creditele în stoc nu este posibilă.

Ulterior acordării creditului, în cazul creditelor cu dobândă variabilă, orice modificare a ratelor de dobândă va fi determinată exclusiv de schimbarea condițiilor monetare (modificarea indicelui de referință).

(3) Plafioanele vor fi implementate diferențiat pe monede și tipuri de credite.

Nivelul de segmentare a creditelor în tipologia consum și locuințe (similar ratelor DAE pentru creditele noi publicate de BNR) este insuficient pentru gruparea omogenă din punct de vedere al riscului. Subcategoriile vizate de metodologie sunt: i) credite pentru locuințe; ii) credite de consum negarantate (inclusiv credite de tip descoperit de cont); iii) credite de consum de tip card de credit; iv) credite de consum garantate.

(4) Conform metodologiei propuse, stabilirea periodică (trimestrială) a plafoanelor DAE folosește o formulă de calcul clară, ce presupune aplicarea unor multiplicatori asupra

Anexa nr. 1

ratelor medii ale DAE publicate de BNR pentru ultima luna a trimestrului anterior, diferențiați în funcție de moneda de denominare a creditului și tipul creditului.

2. Motivația și detalierea metodologiei propuse

(A) Alegerea ratei de referință

Propunerea legislativă L 436/2017 are ca țintă legiferarea unui plafon maxim al ratei DAE, referința aleasă fiind rata dobânzii de politică monetară, asupra căreia se aplică un multiplicator inadecvat tipologiei creditelor acordate consumatorilor, respectiv apetitului la risc diferit de la o instituție de credit la alta, reflectat în creditarea unor segmente ale populației cu profil de risc diferit.

În eventualitatea impunerii unor restricții cu privire la nivelul maxim aplicabil al ratelor de dobândă, considerăm că o referință adecvată în scopul stabilirii plafoanelor ar fi rata medie DAE pentru creditele noi acordate gospodăriilor populației și în acest sens avem în vedere următoarele argumente:

- (i) **Se asigură o consecvență între obiectivul reglementării (de plafonare a DAE) și instrumentul de stabilire a obiectivului.**
- (ii) **Se realizează o aliniere la practica internațională în privința plafonării ratelor de dobândă, care înclină spre limitarea ratei DAE condiționată de ratele medii ale DAE.**

Plafonarea ratelor de dobândă la creditele bancare sau non-bancare este întâlnită în 14 state¹ ale Uniunii Europene, scopul fiind, în special, protejarea consumatorilor din perspectiva solicitării unor dobânzi excesive (Anexa nr. 2). **Între aceste 14 state ale Uniunii Europene, 11 stabilesc plafoane asupra DAE.** Astfel: i) **9 țări prezintă plafoane asupra ratei DAE în cazul creditelor acordate de sectorul bancar** (Belgia, Estonia, Franța, Germania, Italia, Olanda, Portugalia, Spania, Slovacia), ii) **2 țări prezintă plafoane referitoare la rata DAE aplicabilă creditelor acordate sectorului nebancar sau entităților *moneylenders*** (Slovenia, Irlanda), iii) o țară prezintă plafoane asupra ratei maxime de dobândă pentru capital (Polonia), iv) 2 țări prezintă plafoane absolute asupra ratei de dobândă la creditele nebancare, fie sub formă absolută, fie guvernate de diverse excepții (Grecia, Malta).

¹ Conform raportului elaborat de Comisia Europeană - *Final Report on interest rate restrictions in the EU*, http://ec.europa.eu/internal_market/finservices-retail/docs/credit/irr_report_en.pdf, *Interest Rate Caps around the World Still Popular, but a Blunt Instrument*, <http://documents.worldbank.org/curated/en/876751468149083943/pdf/WPS7070.pdf>¹ și a informațiilor publicate pe *website*-urile naționale.

Anexa nr. 1

Totodată, **statele care stabilesc plafoane ale DAE folosesc ca referință preponderent rata medie a DAE: 7 din 11 țări (Estonia, Franța, Germania, Italia, Portugalia, Slovacia, Slovenia)**. Celelalte țări care plafonează rata DAE au în vedere referințe precum rata dobânzii legale (Spania, Olanda – rată non-contractuală aplicabilă în caz de incapacitate de plată) sau rata de dobândă interbancară (Belgia), existând și un plafon fix (Irlanda).

Ulterior studiului UE menționat, care centralizează practicile statelor în privința plafonării ratelor dobânzii, Marea Britanie a introdus, începând cu 1 ianuarie 2015, o serie de restricții asupra dobânzilor la împrumuturile cu cost ridicat acordate pe termen scurt. Astfel: (i) dobânda la împrumuturi nu poate depăși 0,8% pe zi din suma împrumutată; (ii) se impune o limită în privința costurilor în caz de default de 15 lire sterline; (iii) există o limită totală de cost ce presupune că împrumutatul nu va trebui niciodată să ramburseze mai mult de 100% din suma împrumutată (Anexa nr.2). Creditele cu cost ridicat acordate pe termen scurt sunt asociate de regulă activităților întreprinse de instituțiile financiare nebankare.

(iii) Raportarea la DAE asigură o referință unitară inclusiv în cazul creditelor acordate în valută, tratate incert în propunerea legislativă. Există statistici publice referitoare la rata DAE pentru creditele noi acordate gospodăriilor populației ce diferențiază între monedele de acordare (lei, euro, dolar american) și tipul de credit (credit de consum și credit pentru locuințe, Grafic 1,2). Totuși, acordarea de credite populației în dolari americani nu mai este o practică uzuală a băncilor din România în ultimii șapte ani. Ca urmare, rata DAE pentru creditele noi în dolari americani nu mai este raportată de bănci din februarie 2011 pentru credite de locuințe și din aprilie 2016 pentru credite de consum.

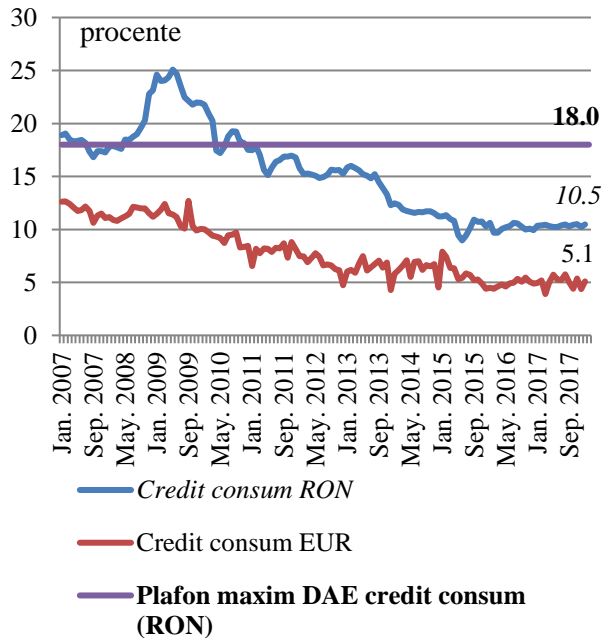
În cadrul propunerii legislative nu este specificată modalitatea de plafonare a DAE pentru creditele denumite în valută. Astfel, absența precizărilor referitoare la tratamentul aplicabil acestor credite creează premisele unui tratament discriminatoriu al clienților. Întrucât BNR stabilește rata legală, respectiv rata de politică monetară a BNR, exclusiv cu referință la denominarea în lei, aplicarea referinței la nivelul creditelor în valută este incertă. În cazul interpretării referinței la rata de politică monetară specifică autorității emitente a euro pentru creditele denumite în euro, există posibilitatea ca prin mecanismul legiferat rata maximă DAE să fie zero (rata de politică monetară a BCE este 0%). Acest aspect nu asigură verosimilitatea cu riscul asumat de instituțiile de credit din România pentru aceste credite.

Ratele medii DAE publicate de BNR pentru creditele noi au la bază informațiile transmise de bănci în conformitate cu *Regulamentul nr. 4/2014* privind raportarea de date și informații statistice la BNR și se aliniază solicitărilor de raportare specifice tuturor băncilor din UE

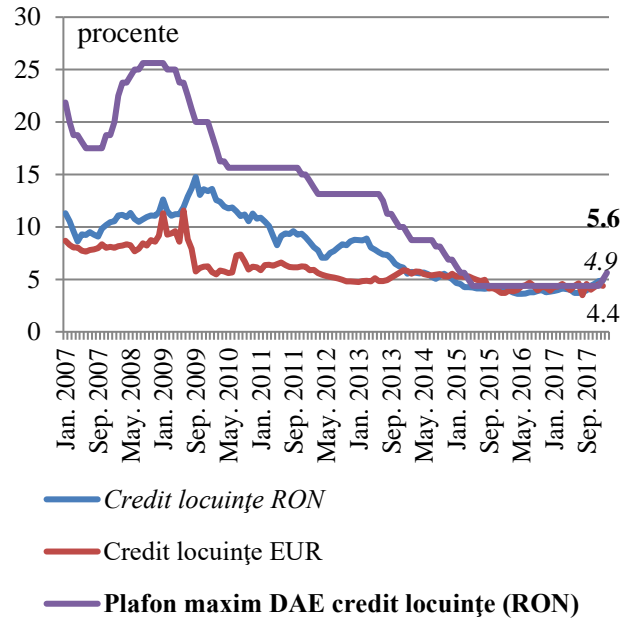
Anexa nr. 1

(Graficele 1, 2). Aceste informații oferă o imagine a costurilor curente la nivelul sectorului bancar românesc și sunt asociate indirect politicii monetare a BNR.

Grafic 1 – DAE credite noi consum – instituții de credit

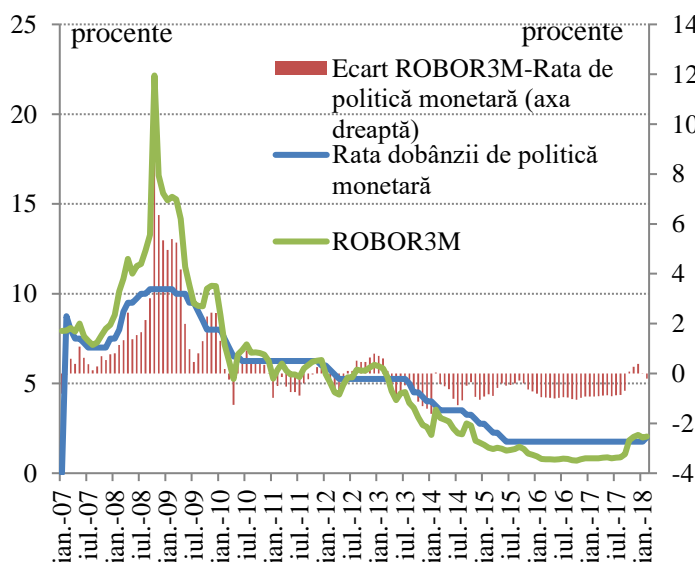

Grafic 2 – DAE credite noi locuințe – instituții de credit

Sursa: BNR, *plafonul maxim DAE conform Sursa: BNR propunerii legislative L 436/2017

Grafic 3 – Evoluția ecartului între rata dobânzii de politică monetară și ROBOR

Sursa: BNR

Astfel, rata DAE este o reflecție a condițiilor macroeconomice (prin influența nivelului ratei de politică monetară), respectiv a cuantumului marjelor și comisioanelor percepute de instituțiile de credit. Modificările ratei dobânzii de politică monetară se transpun în evoluția ratei dobânzii interbancare (Grafic 3) și ulterior în evoluția ratei dobânzii specifice creditelor, dar și al DAE.

Anexa nr. 1

(B) Nivelul de aplicare la creditele noi acordate de sectorul bancar

Metodologia dezvoltată are în vedere aplicarea la nivelul sectorului bancar, ca principal creditor al consumatorilor. În cazul IFN, BNR a reglementat și implementat măsuri ce au ca scop indirect reducerea ratei DAE.

Implementarea unui plafon asupra ratei DAE este posibilă doar în cazul creditelor noi, întrucât indicatorul DAE se determină exclusiv la acordare pentru evidențierea diferențelor de costuri între credite și pentru compararea produselor de creditare². Dobândă anuală efectivă (DAE) exprimă sub formă procentuală costul total al unui credit, incluzând influența ratei dobânzii și a costurilor suplimentare cu diverse comisioane. Ecuația care stabilește DAE, exprimă, pe perioada unui an, egalitatea dintre valoarea totală prezentă a tragerilor din credit, pe de o parte, și valoarea totală prezentă a rambursărilor și a costurilor suportate. Rata DAE este, astfel, un rezultat al elementelor ce condiționează calcularea acesteia și nu reprezintă un element de intrare. DAE este un concept adoptat în Uniunea Europeană, fiind implementat pentru a permite consumatorilor să compare în mod facil costul creditelor similare. Ca urmare a faptului că **DAE se determină exclusiv la acordare**, în funcție de un nivel stabilit al ratei dobânzii (care permite determinarea fluxurilor de numerar care vor fi rambursate ulterior de debitor, sau estimarea acestora la un nivel fixat al ratelor de dobândă – în cazul creditelor purtătoare de dobândă variabilă), **acest indicator nu poate fi restabilit ulterior acordării creditului, fără modificări substanțiale ale altor clauze contractuale.** În eventualitatea în care, printr-o modificare a legislației în vigoare, se are în vedere aplicarea unui DAE contractual diferit de cel stabilit inițial pentru creditele aflate în derulare, modificarea condițiilor contractuale nu este imediat clară. Totodată, în cazul creditelor cu dobândă variabilă acordate pe termen lung (de ex, credite pentru locuințe), implementarea unei astfel de prevederi ar putea genera efecte de ajustare a marjei aplicate indicilor de referință, mai ales dacă se are în vedere aplicarea unui plafon în funcție de nivelul actual al ratelor de dobândă, situat semnificativ sub cel consemnat istoric.

Referitor la calcularea DAE la inițierea contractelor, precizăm că, preambulul (19) al *Directivei europene 2008/48/CE privind contractele de credit pentru consumatori* specifică scopul calculării DAE (prezentarea în mod transparent a produselor de creditare, standardizarea anumitor elemente ale contractelor de creditare), aspectele specifice acestei directive fiind preluate în legislația națională prin *OUG 50/2010 privind contractele de credit pentru consumatori*. Astfel: “Pentru a putea lua decizii în deplină cunoștință de cauză, consumatorii ar trebui să primească,

² Rata DAE este cea definită prin art. 3 pct. 14 din *Ordonanța de urgență nr. 52/2016* privind contractele de credit oferite consumatorilor pentru bunuri imobile, precum și pentru modificarea și completarea *Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 50/2010* privind contractele de credit pentru consumatori. În mod similar se definește DAE prin *Directiva 2008/48/CE Art. 19*.

Anexa nr. 1

înaintea încheierii contractului de credit, informații adecvate, pe care consumatorul le poate lua cu el și reflecta asupra lor, cu privire la condițiile și costul creditului, precum și la obligațiile care le revin. Pentru a asigura cel mai înalt grad de transparență și comparabilitate a ofertelor, astfel de informații ar trebui să includă în special dobânda anuală efectivă aferentă creditului, stabilită în același mod în întreaga Comunitate.” În plus, aceeași directivă, dar și OUG 50/2010 și OUG 52/2016 specifică explicit că DAE este o informație ce trebuie inclusă în informațiile standard referitoare la publicitatea produselor de credit, alături de alte elemente obligatorii. Reglementările în vigoare stipulează faptul că în contractul de credit se specifică în mod clar **dobânda anuală efectivă și valoarea totală plătită de către consumator, calculate la momentul încheierii contractului de credit** și se menționează toate ipotezele folosite pentru calcularea acestei rate (Art. 10 (2) (g) al Directivei 2008/48/CE, Art. 46 (1) (h) al OUG 50/2010 și Art. 26 (1) (i) al OUG 52/2016).

O plafonare inadecvată a ratelor de dobândă poate avea o serie de efecte nedorite în cazul contractelor de credit noi.

Pe de o parte, s-ar putea reduce accesul la credite pentru anumite tipuri de debitori, pe fondul imposibilității instituțiilor de credit de a ajusta nivelul ratei dobânzii în funcție de nivelul de risc al debitorului, respectiv solicitării de garanții suplimentare la momentul acordării creditelor. În acest caz, cei mai afectați ar fi debitorii provenind din categoria persoanelor cu venituri reduse, acestora fiindu-le asociat un nivel de risc mai crescut și, drept consecință, rate de dobândă mai mari pentru a compensa riscul de credit mai ridicat care ar fi acceptat de instituțiile de credit în momentul acordării de credite. În prezența unor plafoane inadecvate impuse legal asupra ratelor de dobândă, disponibilitatea instituțiilor de credit pentru creditarea acestui segment de consumatori s-ar putea reduce semnificativ, nivelul ratei dobânzii nefiind suficient pentru compensarea riscului de credit asociat. De asemenea, debitorii neeligibili pentru creditare din partea sectorului bancar ar putea recurge la soluții alternative de acces la fonduri, purtătoare de dobânzi semnificativ mai ridicate. Apare, astfel, riscul încurajării activităților asociate cămătăriei, în condițiile în care entitățile care derulează activități în conformitate cu prevederile legale nu vor putea susține creditarea acestui segment.

Pe de altă parte, s-ar putea reduce oferta produselor de creditare a instituțiilor de credit. Băncile ar putea alege să renunțe la tipurile de credite cu dobânzi ridicate sau la cele acordate pe termen scurt (în special credite negarantate) sau la cele adresate debitorilor cu un profil de risc mai ridicat. Un alt efect ar fi apariția unor potențiale pierderi ale băncilor care nu pot susține un nivel al ratelor de dobândă adecvat plafonului, cu efecte negative asupra gradului de intermediere

Anexa nr. 1

financiară (în condițiile în care România are cel mai redus grad de intermediere financiară la nivelul UE).

(C) Diferențierea la nivelul creditelor

Diferențierea plafoanelor impuse asupra ratelor DAE trebuie realizată în funcție de caracteristicile și riscurile specifice produselor de creditare, ce nu se limitează doar la separarea între credite ipotecare și credite de consum.

Tipologia creditelor de consum încorporează o plajă extrem de variată în funcție probabilitatea de nerambursare specifică produsului sau de pierdere care ar fi consemnată de instituția de credit în eventualitatea nerambursării, pierdere ce depinde de modul de garantare a creditelor. Diversele scheme de rambursare induc și riscuri diferențiate din perspectiva lichidității.

Ca urmare, **în România se impune o separare a plafoanelor alocate creditelor în cel puțin patru categorii:** i) credite pentru locuințe; ii) credite de consum negarantate (inclusiv credite de tip descoperit de cont); iii) credite de consum de tip card de credit (pentru care nu se impune amortizarea principalului într-un interval de timp stabilit contractual sau pentru care amortizarea principalului este prevăzută după un interval de timp, supunând instituția de credit la un risc de credit considerabil mai ridicat decât cel specific creditului de consum negarantat); iv) credite de consum garantate. Această tipologie se replică separat pentru denominarea în lei și valută.

În plus, conform raportului Comisiei Europene din anul 2010, **practica internațională a țărilor ce au implementat plafoane asupra ratelor de dobândă indică, în general, un nivel de detaliere mult mai ridicat al plafoanelor în funcție de tipul creditelor.** Un număr de 7 din cele 14 țări ce au legiferat plafoane ale ratelor de dobândă disting între tipuri de credite și după caz, între categoriile de mărime a creditului sau tipul dobânzii (Anexa nr. 2). Astfel: (i) Belgia prezintă 12 categorii de plafoane, (ii) Italia are 24 de plafoane, (iii) Franța are 14 categorii, (iv) Portugalia are 7 categorii etc. Propunerea pe care o formulăm în prezentul material presupune determinarea a 8 plafoane pentru instituțiile de credit.

(D) Metodologia de determinare a multiplicatorilor la nivelul creditelor

Metodologia își propune fundamentarea unor multiplicatori specifici celor patru categorii de credite, cu diferențiere pe monede de denominare. Acești multiplicatori se bazează pe datele individuale referitoare la ratele DAE specifice creditelor noi acordate și urmărite trimestrial în perioada iunie 2015 - decembrie 2017³. S-au construit distribuții istorice ale ratei DAE la nivelul tipurilor de credite, urmărindu-se diverse percentile relevante ale acestora.

³ Perioadă pentru care Centrala Riscului de Credit include informații asupra ratei DAE la nivel individual.

Anexa nr. 1

Multiplicatorii specifici creditelor s-ar determina ca raport între percentila 95 a distribuției ratei DAE pentru creditele nou acordate trimestrial și rata medie a DAE publicată de BNR pentru creditele de consum și creditele pentru locuințe aferentă ultimei luni a trimestrului anterior. Multiplicatorul ales este maximul înregistrat în perioada iunie 2015-decembrie 2017. Se realizează rotunjiri marginale prudente.

Alegerea percentilei 95 a distribuției se bazează pe faptul că, presupunând o distribuție normală a riscului la nivelul debitorilor instituțiilor de credit, două abateri standard de la media distribuției empirice acoperă o populație a debitorilor consistentă cu apetitul de risc asumat de majoritatea băncilor în privința creditării. Se minimizează astfel îngrădirea accesului la finanțare al debitorilor, eliminându-se cazurile extreme asociate potențial cu o practică abuzivă.

Formula de calcul pentru determinarea plafonului maxim al DAE ar fi următoarea:

*Plafon maxim DAE credit de consum_{i, lei} = Rata DAE credit consum_{i, lei} * Multiplicator_{i, lei}*

*Plafon maxim DAE credit de consum_{i, valută} = Rata DAE credit consum_{i, euro} * Multiplicator_{i, valută}*

unde i este tipul creditului de consum (consum garantat, credit card, consum negarantat inclusiv descoperit de cont)

*Plafon maxim DAE credit pentru locuințe_{lei} = Rata DAE credit locuințe_{lei} * Multiplicator_{lei}*

*Plafon maxim DAE credit pentru locuințe_{valută} = Rata DAE credit locuințe_{euro} * Multiplicator_{valută}*

Întrucât creditele valută ale populației existente în stoc în România sunt denumite preponderent în lei și euro (73% lei, respectiv 23% euro, 4% franc elvețian, decembrie 2017) este recomandată o separare a multiplicatorilor pentru creditele în valută care să aibă ca referință rata DAE a creditelor în euro. Totodată, practica în privința creditării noi este în mod covârșitor orientată către denominarea în lei.

Plafonul maxim al ratei DAE, valabil în trimestrul curent ar urma să se determine având ca referință rata medie DAE publicată de BNR la sfârșitul trimestrului anterior.

3. Rezultatele metodologiei propuse și cuantificarea efectelor asupra solvabilității sectorului bancar

Evoluția elementelor ce stau la baza determinării multiplicatorilor este prezentată în Anexa 1.1. Pe fondul principiilor enunțate anterior s-au determinat multiplicatorii specifici tipologiei de credite ce variază între 1,5 și 4 (Tabel 1). Având în vedere că distribuțiile specifice creditelor noi în valută prezintă dezavantajul unor serii statistice mai reduse (pe fondul politicilor de creditare orientate către creditarea în lei), relevanța multiplicatorilor specifici este diminuată. Ca urmare,

Anexa nr. 1

propunem folosirea unor multiplicatori unici lei/valută, diferența în obținerea plafonului maxim al DAE fiind dată de aplicarea la rata specifică DAE în euro. **Rezultatul metodologiei ar determina folosirea unor praguri maxime al DAE în al doilea trimestru al anului 2018 ce variază: (i) între 8,17% și 40,96% pentru creditele în lei, respectiv (ii) între 6,57% și 17,52%.**

Tabelul 1 – Plafonarea ratei DAE

Tipul creditului	Rata medie DAE (dec. 2017)	Multiplicator specific	Plafon maxim rata DAE (valabil în trim. II 2018)
Creditul pentru locuințe (lei)	4,83%	1,80	8,69%
Credite de consum negarantate (lei)	10,24%	1,65	16,90%
Credite de tip credit card (lei)	10,24%	4,00	40,96%
Credite de consum garantate (lei)	10,24%	1,50	15,36%
Creditul pentru locuințe (valută)	4,54%	1,80	8,17%
Credite de consum negarantate (valută)	4,38%	1,65	7,23%
Credite de tip credit card (valută)	4,38%	4,00	17,52%
Credite de consum garantate (valută)	4,38%	1,50	6,57%

Cuantificarea efectelor asupra solvabilității sectorului bancar are în vedere analiza individuală a creditelor nou acordate în perioada 2016-2017, care prezintă un nivel al ratei DAE superior pragului conform metodologiei propuse. Alegerea acestei perioade are în vedere relevanța pentru politica de creditare actuală a băncilor și existența informațiilor individuale asupra DAE la nivelul creditelor.

În cazul în care s-ar fi aplicat aceste plafoane începând cu anul 2016, iar băncile ar fi acordat aceleași credite, diferențialul între plafonul DAE și rata DAE specifică fiecărui credit se consideră a fi o pierdere potențială pentru bancă. Nivelul pierderii ar fi de: 5,7 milioane lei în anul 2016 și 12,5 milioane lei în anul 2017.

Efectul potențial al aplicării pragurilor propuse prin metodologia BNR în cazul creditelor acordate în 2016-2017 asupra solvabilității este marginal, pierderea înregistrată de bănci echivalând cu 0,02% din fondurile proprii în anul 2016 și 0,03% din fondurile proprii în anul 2017.